

การใช้ภาษาในการโต้แย้ง

วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

นักเรียนคงเคยได้ยินสำนวนที่พูดกันบ่อยๆ ว่า
“นานาจิตตัง” คำกล่าวนี้มักจะมีความหมายในทำนองว่า มนุษย์
เราไม่จำเป็นต้องมีความคิดความปอดภัยในสิ่งใดๆ เหมือนกัน
ความแตกต่างทางความคิดเป็นของธรรมดาที่บุคคลควรจะ
ยอมรับ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่ายอมรับโดยไม่มีการชี้แจงแสดง
เหตุผลโต้แย้งกันเสียเลย ไม่หลายโอกาส

เช่น ในการสนทนา ในการประชุมกลุ่มการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม บุคคลย่อมแสดงทรรศนะที่แตกต่างกันไปได้ตามประสบการณ์ พื้นเพ ความรู้ ทรรศนะคติ ค่านิยม รสนิยม ตลอดจนอัธยาศัยใจคอ อุดมคติ หรืออุดมการณ์ของแต่ละบุคคล เข้าทำนองนานาจิตตังนั่นเอง

จะเห็นว่าบุคคลแต่ละคนอาจแสดงทรรศนะของตนให้
ปรากฏแก่ผู้อื่นได้ บุคคลอื่นอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้
หลังจากที่ได้รับฟังทรรศนะนั้นแล้ว แต่ไม่หลายโอกาสเมื่อมี
การแสดงทรรศนะอย่างใดอย่างหนึ่งออกไปอาจมีบุคคลอื่น
ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป แสดงทรรศนะที่ไม่เห็นด้วย
ออกมา กรณีเช่นนี้การโต้แย้งจะเกิดขึ้น

อาจนิยามได้ว่า การโต้แย้ง คือ การแสดงทรรศนะที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย โดยแต่ละฝ่ายพยายามใช้ข้อมูล สถิติ หลักฐาน เหตุผล รวมทั้งการอ้างอิงถึงทรรศนะของผู้รู้เพื่อสนับสนุนทรรศนะของตนและคัดค้านทรรศนะของอีกฝ่ายหนึ่ง ตามธรรมดาแล้ว การโต้แย้งอาจยุติลงโดยการตัดสิน หรือการวินิจฉัยของบุคคลที่โต้แย้งกันนั่นเอง บางทีบุคคลอื่นที่ได้ฟังการโต้แย้งนี้มาตลอด อาจเป็นผู้ตัดสินหรือวินิจฉัยก็ได้

ตัวอย่าง ในการประชุม ผู้เข้า
ประชุมอาจโต้แย้งแสดงทรรศนะที่
แตกต่างกัน และที่ประชุมจะเป็นผู้ตัดสิน
ว่าจะรับหรือไม่รับทรรศนะของฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใด ถ้ามีการยอมรับเมื่อใดทรรศนะนั้น
ก็จะกลายเป็นมติของที่ประชุม

ในสื่อมวลชนต้องมีการโต้แย้งปัญหาต่างๆ อยู่เนืองๆ บางเรื่องก็มีความสำคัญต่ออนาคตของบ้านเมือง บางเรื่องอ่านเกี่ยวกับค่านิยมข้อเท็จจริงบางประการ เช่น ข้อโต้แย้งในการขุดคอคอดกระ เป็นข้อโต้แย้งที่ต่อเนื่องกันมาหลาย 10 ปีแล้ว ก็ยังไม่ยุติลงได้โดยเด็ดขาด แม้บางเวลาอาจดูประหนึ่งว่า ข้อโต้แย้งได้ยุติลงแล้ว แต่ต่อมาก็มีผู้รื้อฟื้นขึ้นมาเป็นประเด็นในการโต้แย้งได้อีก

อันที่จริงการโต้แย้งอาจมีได้ในทุกระดับของสังคม แม้ในระดับครอบครัวหรือเพื่อนฝูงกันเองก็มีการโต้แย้งกันได้ เช่น บิดามารดาอาจโต้แย้งกันเรื่องสถานที่เรียนของบุตร ฝ่ายหนึ่งต้องการให้เข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแต่อยู่ไกลบ้าน อีกฝ่ายหนึ่งต้องการให้เรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน แม้จะไม่มีชื่อเสียงก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ การโต้แย้งจะต้องสิ้นสุดลงภายในเวลาที่กำหนด จะยืดเยื้อต่อไปไม่ได้

โครงสร้างของการโต้แย้ง

เมื่อกระบวนการโต้แย้งต้องอาศัยเหตุผลเป็นสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว ในการพิจารณาโครงสร้างของการโต้แย้ง ก็จะพิจารณาโดยอาศัยกระบวนการใช้เหตุผลซึ่งประกอบด้วยข้อสรุปและเหตุผลนั่นเอง

ตัวอย่าง ทรรศนะที่ 1

โดยที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนี้
ส่วนใหญ่ต้องการออกไปประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา
แล้ว (เหตุผล)

ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเปิดรายวิชาเลือก วิชาพื้นฐาน
อาชีพ เท่าที่หลักสูตรเปิดช่องให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
(ข้อสรุปหรือข้อเสนอทรรศนะ)

ตัวอย่างที่ยกมานั้น จะเห็นได้ว่า เจ้าของทรศนะที่ 1 จะต้องสนับสนุนประเด็นนี้เป็นจริง ส่วนเจ้าของทรศนะที่ 2 จะต้องชี้ให้เห็นว่าประเด็นนี้ไม่จริงเลย

หากการโต้แย้งจะดำเนินต่อไป ฝ่ายเจ้าของทรศนะที่ 1 ก็ต้องพิสูจน์ให้ประจักษ์ว่าเป็นจริงและถ้าพิสูจน์ได้สำเร็จจนเป็นที่ยอมรับแก่ผู้โต้แย้งหรือผู้ตัดสิน ทรศนะที่ 1 นั้นก็จะได้รับการยอมรับ ถ้าหากเจ้าของทรศนะที่ 2 สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าไม่จริง ทรศนะแรกก็จะต้องตกไป

โดยธรรมดาแล้ว การโต้แย้ง
อาจขยายได้กว้างขวางออกไปมาก
และในกระบวนการโต้แย้ง ก็อาจ
ประกอบไปด้วยข้อตัวอย่างจำนวน
มากต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

อนึ่ง ข้อความที่ประกอบกันเป็นข้อสนับสนุนและ
ข้อความที่เป็นข้อสรุปในการโต้แย้งนั้น อาจสั้นยาวมากน้อย
เพียงใดก็ได้ อยู่ที่ดุลยพินิจของผู้โต้แย้ง ส่วนการคัดค้านข้อ
โต้แย้งนั้นโดยปกติแล้ว ผู้ค้านก็จะคัดค้านเหตุผลหรือ
ข้อสนับสนุนเป็นสำคัญ เมื่อค้านสำเร็จก็เท่ากับเป็นการหักล้าง
ข้อเสนอหรือข้อสรุปของอีกฝ่ายหนึ่งได้

หัวข้อและเนื้อหาของการโต้แย้งเกี่ยวข้องข้องกันอย่างไร

เนื่องจากการโต้แย้งอาจเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของสังคมดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น หัวข้อและเนื้อหาที่นำมาโต้แย้งกันจึงเกือบจะกล่าวได้ว่าไม่จำกัดขอบเขต ฉะนั้นสิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงก็คือ ในการโต้แย้งแต่ละครั้งนั้น จะต้องกำหนดขอบเขตให้ชัดว่าเราจะโต้แย้งกันในหัวข้อใด และมีประเด็นอะไรที่จะนำมาพิจารณาบ้าง

การโต้แย้งให้ตรงประเด็นตามหัวข้อที่กำหนดจะช่วยไม่ให้เกิดความสับสน หรือแปรสภาพการโต้แย้งให้กลายเป็นการทู่เถียงกันจนหาจุดจบไม่ได้ เนื้อหาในการโต้แย้งนั้นก็ต้องคล้อยตามหัวข้อด้วย

ข้อที่ควรระลึกไว้เสมอก็คือ ผู้ที่เป็นฝ่ายเริ่มการโต้แย้งควรเสนอสิ่งที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอไป ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยอาจท้าทายการเปลี่ยนแปลงนั้นโดยชี้ให้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นใดที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหรือชี้ให้เห็นว่าข้อเสนอที่ให้เปลี่ยนแปลงนั้นไม่เกิดประโยชน์อันใด

กระบวนการโต้แย้ง

กระบวนการโต้แย้ง อาจแบ่งเป็นขั้นตอนได้ 4 ขั้น ดังนี้

1. การตั้งประเด็นในการโต้แย้ง
2. การนิยามคำหรือกลุ่มคำสำคัญที่อยู่ในประเด็นของการโต้แย้ง
3. การค้นหาและเรียบเรียงข้อสนับสนุนและข้อคัดค้านของตน
4. การชี้ให้เห็นจุดอ่อนและความผิดพลาดของตรรกะของฝ่ายตรงกันข้าม

การตั้งประเด็นในการโต้แย้ง

ในเรื่องโครงสร้างของการโต้แย้งได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า ประเด็นในการโต้แย้ง หมายถึง คำถามที่ก่อให้เกิดการโต้แย้งกัน โดยคู่กรณีจะเสนอคำตอบและคำถามนั้นไปตามทฤษฎีของตนเอง โดยปกติคำตอบจะต้องแตกต่างกันไปในทางตรงกันข้าม เพราะถ้าคู่กรณีให้คำตอบที่ตรงกัน ก็จะไม่มีการโต้แย้งเกิดขึ้น

ในการโต้แย้งโดยทั่วไปนั้น จะมีทั้งประเด็นหลักและประเด็นรองลงไป ประเด็นหลักและประเด็นรองก็จะอยู่ในลักษณะที่เป็นรูปของคำถามเช่นกัน แต่อาจแคบกว้าง

ต่างกัน อาจกล่าวอย่างสั้นๆ ว่า ประเด็นในการโต้แย้งก็คือจุดสำคัญต่างๆ ที่นำมาเป็นข้อโต้แย้งกัน

เมื่อประเด็นเป็นจุดสำคัญในการโต้แย้ง ก็จำเป็นต้องรู้จักวิธีการตั้งประเด็น ทั้งนี้เพราะปรากฏอยู่บ่อยครั้งที่ผู้โต้แย้งหยิบยกจุดต่างๆ ขึ้นมาพิจารณา โดยที่จุดเหล่านั้นไม่ใช่ประเด็นในการโต้แย้งแต่อย่างใด ทำให้เกิดการโต้แย้งในลักษณะที่เรียกกันว่า ออกนอกประเด็น หรือโต้แย้งกันในประเด็นที่ไม่ควรจะโต้ นอกจากนี้ ต้องรู้จักวินิจฉัยได้อย่างมีเหตุผล ด้วยว่า ประเด็นที่มีผู้ตั้งขึ้นนั้น น่าจะถือว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญพอหรือไม่ และเป็นประเด็นของการโต้แย้งตามหัวข้อที่กำลังพิจารณาอยู่ อย่างแท้จริงหรือไม่

การโต้แย้งของมนุษย์เกิดจากการแสดงทรรศนะที่ไม่ตรงกัน ดังนั้น ในการตั้งประเด็นในการโต้แย้ง ผู้โต้แย้งจะต้องรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่าตนกำลังโต้แย้งเกี่ยวกับทรรศนะประเภทใด แล้วตั้งประเด็นให้อยู่ในเรื่องที่กำลังโต้แย้งนั้น

ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภทสำคัญ คือ

1. การโต้แย้งเกี่ยวกับนโยบายหรือข้อเสนอเพื่อให้เปลี่ยนแปลงสภาพเดิม
2. การโต้แย้งเกี่ยวกับข้อเท็จจริง
3. การโต้แย้งเกี่ยวกับคุณค่า

การโต้แย้งประเภทที่ 3 มักมีความรู้สึกส่วนตัวแทรกอยู่ด้วย มันเป็นเรื่องอัตวิสัยอันละเอียดอ่อน ในที่นี้จะกล่าวแต่วิธีการตั้งประเด็นสำหรับ 2 หัวข้อแรกเท่านั้น

1. การโต้แย้งเกี่ยวกับนโยบายหรือข้อเสนอเพื่อให้ เปลี่ยนแปลงสภาพเดิม

โดยปกติ การโต้แย้งประเภทนี้จะเริ่มต้นขึ้นเมื่อมีผู้ใดผู้หนึ่ง
เสนอทรรศนะของตนเพื่อให้บุคคลอื่นพิจารณายอมรับ สารสำคัญจะ
ประกอบด้วยข้อเสนอ พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนเพื่อให้มีการ
เปลี่ยนแปลงหลักการ หรือสภาพการณ์ที่เคยยอมรับอยู่

เช่น สมาคมแห่งหนึ่งมีข้อบังคับว่า ผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกสามัญของสมาคมได้จะต้องเป็นผู้ที่มีผลงานทางวรรณศิลป์เผยแพร่มาแล้ว ข้อบังคับนี้คือหลักการซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอยู่ สมมุติว่ามีบุคคลคนหนึ่งซึ่งเป็นสมาชิกสามัญของสมาคมนั้น ได้พิจารณาเห็นว่าหลักการอันเป็นข้อบังคับของสมาคมดังกล่าวเป็นการสกัดกั้นพัฒนาการของสมาคม ทำให้มีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกน้อยมาก เขาจึงเสนอทรรศนะต่อที่ประชุมกรรมการบริหารว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใดก็ได้ที่สนใจอย่างแท้จริงในด้านวรรณศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นผู้อ่านหรือผู้วิจารณ์ก็ตามสมัครเป็นสมาชิกได้...

...นี่คือข้อเสนอซึ่งเป็นทรศนะใหม่ สมาชิกอื่นๆของสมาคมอาจจะไม่เห็นด้วยที่จะเปลี่ยนข้อบังคับดังกล่าว ก็จะโต้แย้งไม่ยอมรับข้อเสนอนี้ และต้องมีเหตุผลรับถ้าไม่ตัดสินใจด้วย เมื่อผู้เสนอทรศนะคนแรกได้รับฟังข้อคัดค้าน ก็อาจแสดงทรศนะของตนเพิ่มเติมอีก เป็นการยืนยันสนับสนุนข้อเสนอเดิมของตน กระบวนการโต้แย้งก็จะดำเนินต่อไปตามเวลาและโอกาสอำนวย จะต้องตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับทรศนะดังกล่าวด้วยเหตุผลอะไร

2. การโต้แย้งเกี่ยวกับข้อเท็จจริง

ในการโต้แย้งเกี่ยวกับข้อเท็จจริงประเด็นสำคัญคือ
ประเด็นที่ 1 ข้อเท็จจริงที่อ้างถึงหรือที่นำมากล่าวนั้นมีอยู่หรือเป็น
เส้นที่ตั้งอย่างแท้จริงหรือไม่ ณ ที่ใด ประเด็นนี้ผู้โต้แย้งฝ่ายหนึ่งต้อง
ให้คำตอบว่า สิ่งที่อ้างถึงนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่หรือดำรงอยู่จริง
และตอบได้ด้วยว่ามีอยู่ที่ไหน เมื่อไร ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องตอบไป
ในทางตรงกันข้าม คือตอบว่าสิ่งที่อ้างถึงหาได้มีอยู่จริงในที่ที่อ้างถึง
นั้นไม่

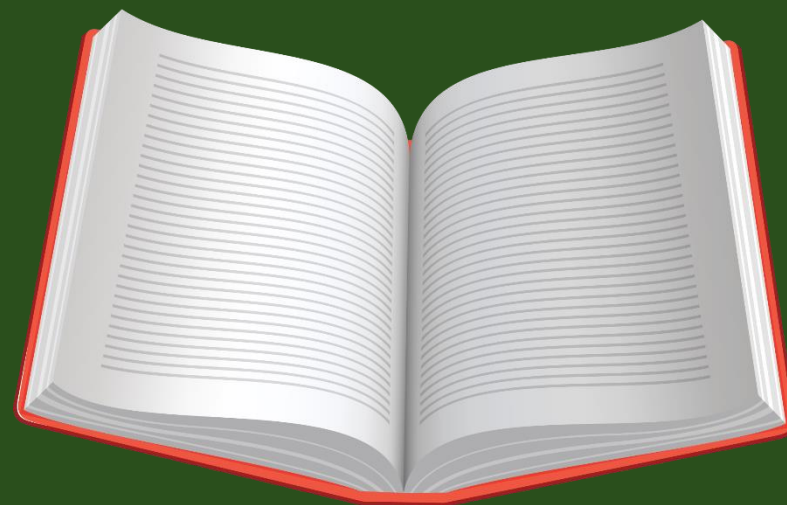
ประเด็นที่ 2 การตรวจสอบให้เป็นที่ประจักษ์ว่า สิ่งที่อ้างถึง
นั้นมีอยู่จริง ทำได้หรือไม่ ด้วยวิธีใด

การโต้แย้งทั้ง 2 ประเภทที่กล่าวมาข้างต้น นักเรียนจะเห็นได้
ว่า ประเด็นรองๆ ที่ตามมาของแต่ละประเด็นหลัก อาจมีได้เท่าที่ผู้
โต้แย้งจะตั้งขึ้นตามสมควรแก่เนื้อหาและขอบเขตของการโต้แย้ง

การนิยามคำและกลุ่มคำสำคัญที่อยู่ในประเด็นของการโต้แย้ง

การนิยามคำและกลุ่มคำสำคัญ หมายถึง การกำหนดความหมายของคำและกลุ่มคำนั้นให้รัดกุมและแจ่มชัดลงไปว่าผู้นิยามมุ่งประสงค์ที่จะให้ขอบเขตความหมายของคำและกลุ่มคำนั้นๆครอบคลุมหรือบ่งชี้ถึงอะไรบ้าง เพื่อจะได้ไม่โต้แย้งกันไปคนละทิศละทาง

วิธีในการนิยาม คำบางคำอาจ
นิยามโดยอาศัยพจนานุกรมหรือ
สารานุกรม หรือคำอธิบายของผู้รู้ที่
เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร บางทีผู้
โต้แย้งอาจต้องใช้วิธีนิยามด้วยการ
เปรียบเทียบ เพื่อให้เข้าใจความหมาย
ของคำตามที่ตนประสงค์

การค้นหาและเรียบเรียงข้อสนับสนุนทรรศนะของตน

การเขียนข้อสนับสนุนต่างๆ จะต้องอาศัยการค้นหาจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากการฟัง การสัมภาษณ์ และการสังเกตด้วยตนเอง ตามที่เวลาและโอกาสจะอำนวย ควรจะบันทึกลงไว้ให้เป็นหลักฐานด้วย จัดหมวดหมู่และเรียบเรียงให้เป็นระเบียบพร้อมที่จะเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจต่อไป

อนึ่ง ในการกล่าวอ้างที่มาของข้อมูลหรือข้อเท็จจริง รวมทั้งคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เสนอพรรณนาก็ต้องกล่าวให้ชัดเจนแจ่มแจ้ง ตรงตามความเป็นจริงเสมอ อย่ากล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอย หรือกล่าวอ้างให้คลาดเคลื่อนไปจากที่เป็นจริง เพราะการทำเช่นนี้ จะทำให้ผู้อื่นหมดความเชื่อถือไปในที่สุด แม้ว่าในขณะที่กำลังจะเสนอพรรณานั้นๆ ผู้อื่นก็ยังไม่สามารถรู้ความจริงได้ก็ตาม

การชี้ให้เห็นจุดอ่อนและความผิดพลาดของทรศนะของฝ่ายตรงกันข้าม

โดยปกติ จุดอ่อนของทรศนะของบุคคลจะอยู่ที่

1. การนิยามคำสำคัญ
2. ปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล
3. สมมติฐานและวิธีการอนุมาน

1. จุดอ่อนในการนิยามคำสำคัญ

โดยปกติ นิยามที่ดีจะต้องรัดกุมและแจ่มแจ้ง แต่บางที่เราก็คพบว่ามีผู้นิยามวกวน กล่าวคือ นำเอาคำที่จะนิยามไปบรรจุไว้ในข้อความที่นิยาม ตัวอย่าง มีผู้นิยามว่า งานประดิษฐ์ หมายถึง งานที่นักเรียนได้ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความคิดริเริ่มของตนเอง

นอกจากความวกวนแล้ว จุดอ่อนของนิยามอีกประการหนึ่งก็คือ ข้อความที่ใช้นิยามประกอบด้วยถ้อยคำบางคำซึ่งเข้าใจยากกว่าคำที่กำลังให้นิยาม ซึ่งทำให้นิยามนั้นไม่อาจสื่อความหมายได้

ตัวอย่าง มีผู้นิยามว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สรรพสิ่งที่เป็น
ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และปรากฏการณ์อันมนุษย์ได้สร้างสรรค์หรือ
พัฒนาขึ้น มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งในทางที่
เป็นคุณและเป็นโทษ

จุดอ่อนอีกอย่างหนึ่ง คือนิยามโดยอคติ นิยามชนิดมีผู้นิยามมีเจตนา
อันไม่สุจริตสร้างข้อโต้แย้งให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนเท่านั้น ซึ่งอาจถึงแก่
บิดเบือนความหมายของคำสำคัญบางคำในประเด็นโต้แย้ง

2. จุดอ่อนในด้านปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล

ทรศนะใดก็ตามเมื่อตั้งอยู่บนฐานของข้อมูลที่ผิดพลาด หรือข้อมูลที่มีน้อยเกินไป ทรศนะนั้นก็ไม่มีคามหนักแน่นน่าเชื่อถือ

3. จุดอ่อนในด้านสมมติฐานและวิธีการอนุมาน

โดยธรรมดาแล้ว ข้อสรุปของทรศนะใด ๆ ก็ตาม ที่เป็นการอนุมานด้วยวิธีนินัยจะสืบเนื่องมาจากสมมติฐานหรือหลักทั่วไปที่ต้องยอมรับเสียก่อน และจากสมมติฐานนั้น ผู้เสนอทรศนะก็จะใช้วิธีการอนุมานเข้าไปหาข้อสรุปดังกล่าว

ตัวอย่าง มีผู้นิยามว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สรรพสิ่งที่เป็น
ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และปรากฏการณ์อันมนุษย์ได้สร้างสรรค์หรือ
พัฒนาขึ้น มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งในทางที่
เป็นคุณและเป็นโทษ

จุดอ่อนอีกอย่างหนึ่ง คือนิยามโดยอคติ นิยามชนิดมีผู้นิยามมีเจตนา
อันไม่สุจริตสร้างข้อโต้แย้งให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนเท่านั้น ซึ่งอาจถึงแก่
บิดเบือนความหมายของคำสำคัญบางคำในประเด็นโต้แย้ง

การวินิจฉัยเพื่อตัดสินข้อโต้แย้งกระทำได้อย่างไร

1. พิจารณาเฉพาะเนื้อหาสาระที่แต่ละฝ่ายนำมาโต้แย้งกัน ไม่พิจารณานอกเหนือไปจากนั้น
2. ไม่ได้ใช้โดยใช้ดุลยพินิจของตนพร้อมกับพิจารณาคำโต้แย้งของทั้งสองฝ่ายโดยละเอียด

ในการโต้แย้ง มีข้อสังเกต 3 ประการคือ

ประการแรก เมื่อใดที่เปิดให้มีการโต้แย้งแสดงทรรศนะที่แตกต่างกันขึ้น บุคคลย่อมมีโอกาสพิจารณาแง่มุมของเรื่องต่างๆ กว้างขวางรอบคอบขึ้น เห็นทั้งผลดีและผลเสีย มองเห็นสิ่งที่อาจมองข้ามไป หรือละเลยไม่สนใจมาก่อนก็เป็นได้

ประการที่สอง กระบวนการโต้แย้งตามที่กล่าวมา อาจทิ้งระยะเร็วช้า เพียงใดก็ได้ อาจทำได้ทั้งการเขียนและการพูด อาจโต้แย้งกันระหว่างบุคคล เพียงสองคน หรือหลายคนก็ได้

ประการสุดท้าย การโต้แย้งไม่ใช่พฤติกรรมอย่างเดียวกันกับการโต้เถียง เพราะการโต้แย้งเป็นกระบวนการใช้ความคิดและวิจารณญาณที่อาศัยเหตุผล มีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่สภาพที่พึงประสงค์ ส่วนการโต้เถียงนั้นมักจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นการใช้อารมณ์ มุ่งหวังเอาชนะกันเป็นสำคัญ

ข้อควรระวังในการโต้แย้งที่สำคัญมีอะไรบ้าง

1. ผู้โต้แย้งควรหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ ควรระมัดระวังอารมณ์ของตนเอง พยายามทำให้เป็นกลาง มองดูเหตุผลเป็นสำคัญ
2. ผู้โต้แย้งควรมีมารยาทในการใช้ภาษา ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา
3. ผู้โต้แย้งควรรู้จักเลือกกว่าประเด็นใดอาจโต้แย้งกันได้อย่างสร้างสรรค์

แบบฝึกหัดทบทวน

ภาษาไทยกับครูพี่ต๊ी - อาจารย์พีระเสก บริสุทธิ์บัวทิพย์

๑. "คุณคิดอย่างไรดิฉันไม่สน ขอเพียงคุณฟังความคิดของฉัน" ข้อ
โต้แย้งนี้มีน้ำเสียงและความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด

๑. ดิฉันมีความเห็นต่างจากคุณ

๒. ดิฉันไม่เห็นด้วยกับความคิดของคุณ

๓. ดิฉันคิดอย่างนี้ใครจะทำไม

๔. คุณอาจคิดอย่าง ดิฉันคิดอย่าง แต่คุณควรฟังดิฉัน

๒. ข้อใดแสดงว่าผู้พูดรู้จักใช้ภาษาในการโต้แย้ง

๑. ตามที่คุณกล่าวนั้น ผมไม่เห็นด้วย ผมว่าเราควรที่จะ.....

๒. ตามที่คุณกล่าวนั้น ผมมีความเห็นต่างไปว่า เราควรที่จะ.....

๓. ที่คุณกล่าวนั้นคงไม่ถูกนัก ผมว่าเราควรที่จะ.....

๔. ที่คุณกล่าวนั้นก็ถูกอยู่หรอก แต่ผมกลับเห็นว่าเราควร.....

๓. คำนิยามต่อไปนี้มีข้อบกพร่องอย่างไร "สเปกโทรสโคป เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์สเปกตรัม"

๑. ขาดความชัดเจน

๒. พายเรืออยู่ในอ่าง

๓. เข้าใจได้ยาก

๔. ไม่สมเหตุสมผล

๔. ข้อใดเป็นลักษณะการพูดโต้แย้งที่นุ่มนวลที่สุด

๑. ผมเห็นว่าความเห็นที่เสนอกันมายังไม่ค่อยเป็นรูปธรรม
เท่าไร

๒. ผมว่าที่หลายๆ ท่านวิเคราะห์ปัญหามายังไม่ตรงจุดนัก

๓. ถ้าแก้ไขปัญหาตามวิธีที่หลายท่านเสนอมาผมเกรงว่าจะไม่
ได้ผลเท่าที่ควร

๔. ในประเด็นนี้ผมมีความเห็นที่ต่างออกไปจากท่านอื่นๆ

๕. ประเด็นการโต้แย้งข้อใดมีความเหมาะสมมากที่สุด

๑. อยู่เมืองไทยใครใคร่ชอบ

๒. ไข่กับไก่ อะไรเกิดก่อนกัน

๓. สงครามโลกครั้งที่สามจะเกิดขึ้นเมื่อไร

๔. เราน่าจะพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศหรือไม่

ภาษาไทยกับครูพี่ต๊ต

ภาษาไทยกับครูพี่ต๊ต - อาจารย์พีระเสก บริสุทธิ์บัวทิพย์